

SHREK TÍMEA

A KALAP

Az öreg Vályogos mindig kalapban járt. Sűrű bajuszát pödörgette, amikor végigment a falu utcáján. Két különböző fejfedője volt: egy az ünnepnapokra, egy másik pedig a mindennapi viselésre. Felesége gyakran morgott, hogy dobja már ki azt az ütött-kopott ócskaságot, de az öreg nem tágitott. Engem ebben temesetek el – hangoztatta.

Vályogos Gézát mindenki tisztelte a faluban, jóságáról messze híres volt, mindenkinek segített, aki kérte, de vele is elrohant már az idő, az egészsége pedig egyre romlott. Asztmás rohamai már nem csak éjjel, de nappal is egyre elviselhetlenebbé váltak a családjá számára. Köhögésével éjszaka gyakran az egész háznépet felverte. Végül úgy döntött, beköltözik a hátsó szobába, az éléskamra mellé.

Egyik reggel legkisebbik unokája, Etelka ment felébreszteni az öreget. A gyerek csak állt az ágy mellett, és hangos szóval szólított a férfit:

– Nagyapa, keljen fel, a tyúkokat már mind kiengedték.

De az öreg nem mozdult. Etelka erősen rázni kezdte nagyapja ágyról lelógó karját, de eredmény nélkül. Belépett a szobába nagymama, s azonnal megértette, mi történt. A gyermeket kiküldte, majd kinyitotta a nagy diófa szekrény ajtaját, beletűrt a gondosan összehajtogatott és kikeményített ágyneműk közé, és elővette a legócskább lepedőt.

Felhajtotta a takarót, leült az ágy végébe. Fogta az ócska lepedőt, és ahol a legvékonyabb volt az anyag, ott kezdte tépni. Három, egyenlő szélességű darabot szakított belőle, lepucolta róla a kiálló cérnaszálakat, majd Géza mellé lépett. Felemelte a paplant, az öreg testét kiegyenesítette az ágyon, fogta a rongydarabokat, egyikkel a lábát kötözte össze, a második anyaggal gondosan a mellkasán a kezét, a harmadik darabbal pedig az öreg állát. Végül tenyerével végigsimított a férfi homlokán, majd mutató és középső ujjával lecsukta a fennakadt szemeket.

Áthajolt a testen, elvette a takarót és a földre dobta. Visszalépett a diófa szekrényhez, kihúzta a kisfiókot, és fekete kendőt vett ki belőle. Fejére kötötte, elvette a maradék lepedőt, majd kilépett a szobából.

Amikor a konyhába ért, a család azonnal rájött, mi történt. A nagymama nem sírt, fiához, Istvánhoz fordult, majd azt mondta:

– El kell menni a papért. Mi addig megmossuk.

István felöltözött, és kilépett az ajtón. A lányok felkapták a vizeslócáról a vödörket, majd a kúthoz siettek. A nagymama addig tüzet rakott a sparheltben, elővette a negyvenliteres fazekat és a nagy lavórt, és fekete szappant faragott a tál aljára. A lányok megjöttek, felrakták a kályhaplaccra a nagyfazekat, a vödörből pedig beleöntötték a vizet. Amikor megmelegedett, a nagymama vasbádoggal mert belőle a lavórba, és bevitte a hátsó szobába, nagypapa mellé.

A papot másnap reggelre beszélte meg István, még aznap megtartották a virrasztást. A nagymama mosdatás után a nagy diófa szekrényből elővette Vályogos legszebb ünneplőruháját, a fekete öltönyt és a hozzá illő kalapot, amit csak nagy ünnepeken viselt az öreg.

Már dél is elmúlt, mire a szekér megérkezett a koporsóval. István és a lányok bevitték a házba a ládát, a nagymama szólt, hogy egészen a hátsó szobáig vigyék, majd ő is oda sietett, hogy segítsen fiának átöltöztetni és a koporsóba emelni a halottat.

István a szomszédba ment, Mucsi Béla igen jó barátságot ápolt apjával, így a fiú úgy gondolta, hogy a szomszéd segít neki az udvarra vinni a koporsót.

A faluban hamar híre ment Vályogos halálának. Estére sokan összegyűltek a kis porta udvarán, az asszonyok siratót énekeltek, a férfiak csendben emlékeztek meg a jó öregről. Már tíz óra is elmúlt, de az udvaron még mindig ültek. A gyertyák lassan csonkig égtek a sóban.

– Etus, szaladj csak be a kamrába, hozzál még egy pár gyertyát! – szólt a nagymama az unokájához.

A kislány a hátsó részbe sietett, még bepillantott a kisszobába, de amit ott látott, attól földbe gyökerezett a lába.

Az öreg Vályogos ült az ágy szélén, mélabúsan, és potyogtak a könnyei. Etelka az ajtóban állt, és csak bámulta a nagyapját.

– Ej, jányom, jányom, kértem én valamit nagyanyádtól, hát még erre sem volt képes? – szólt az öreg.

Etelka hátrafordult, hátha valaki a segítségére siet, de nem volt ott senki. Mire visszanezett, nagyapja már sehol sem volt. Mikor épp be akarta zárni a kisszoba ajtaját, a félfába vert szögről a földre esett az öreg ócska kalapja. A gyerek felvette, a kamrába ment, előszedte a gyertyákat, és az udvarra futott.

– Nagymama, elfelejtettél valamit! – szólt az asszonyhoz, majd átnyújtotta a kalapot. – Nagypapa azt üzeni, hogy kért tőled valamit, és még arra sem voltál képes.

Nagymama elvette a kalapot, mellkasához szorította, majd a koporsóhoz lépett. Végignézett a férjén, akivel annyi évet élt le együtt, majd megszólalt:

– Miért nem nekem jöttél szólni? – Nagymama zokogásban tört ki. Aznap először tudott sírni.